N°. 398. **DE GRONDWET.** 1854.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
[illegible] één tot zes regels . . . . ƒ 1.00.
[illegible] elken regel meer . . . . » 0.15.
[illegible]halve de 35 cts. zegelgeld.
[illegible]ndigingen van geboorte, huwelijken en overlijden, worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1, het zegelregt daaronder begrepen.

DINSDAG 5 SEPTEMBER.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . [illegible]
Voor de overige steden des Rijks . . . . . . » 5.50

Hoofd-Bureau voor Ned. Oost-Indie:
VAN HAREN NOMAN EN KOLFF, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbezittingen per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het abonnement ƒ 70, Ned. Cour.

De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen.

V.

Betreurenswaardig is de bekrompenheid, waaruit het besluit der laatste algemeene vergadering tot toelating van niet-Christenen als leden der Maatschappij veroordeeld wordt; maar verblijdend, dat dit besluit, in verband gebragt met staatkundige en kerkelijke tijd- en strijdvragen, de algemeene aandacht trekt en in dag- en weekbladen van verschillende kleur behandeld, ja in die van dezelfde kleur verschillend beoordeeld wordt. In *de Morgenster* bijv. wordt door CONSTANTER de nieuwe wet afgekeurd, daar hij het Christelijk karakter verloren acht en hoop voedt te herwinnen. Die aan zijne zijde staan, heffen de klagt aan: „Maar, nu kunnen de Joden ook leden worden! foei! in eene Christelijke maatschappij Joden-leden! Men zal in geen enkele vergadering meer vrijmoedig over JEZUS CHRISTUS durven spreken. Men verbeelde zich een Hoofdbestuur of een Departementsbestuur met Joden; men verbeelde zich hunnen ijver voor de inzettingen van MOZES, met besnijdenis, offerande, tempeldienst en alle andere wettische vormen. Men denke er aan, dat zij CHRISTUS houden voor een bedrieger en leugenprofeet. Men denke aan hunne voorlezingen in onze Departementsvergaderingen, aan hunnen invloed op het onderwijs en op den geheelen werkkring onzer Maatschappij. Wee, wee onze Maatschappij! wee, het Christelijk element!" Maar een ander schrijver in *de Morgenster* (K. uit Middelburg) noemt dat „dollemanspraat", naar welk oordeel „het te vreezen zou staan, dat het geheele Jodendom nu eerlang op de Maatschappij zal neêrvallen, gelijk een zwerm bijen op eenen weêrloozen wandelaar, om hem links en regts te steken, tot dat hij er zieltogend bij nedervalt." Die schrijver beschouwt het Christelijk karakter der Maatschappij *meer dan ooit* stevig gevestigd, op grond, „dat het Christelijk beginsel in art. 1 rond en duidelijk is uitgesproken en daarmede ook het Christelijk karakter der Maatschappij. Door de bepaling van art. 5 is daaraan eene uitbreiding gegeven, maar geenszins het beginsel zelf teruggenomen. Door deze uitbreiding is, m. i., de wet noch verminkt, noch krachteloos, maar integendeel aangevuld en versterkt geworden; en nu eerst wordt het doel der Maatschappij in geheel de uitgestrektheid en kracht harer zinspreuk tot eene waarheid, namelijk de bevordering van *algemeen* menschenheil, door beschaving en verlichting te bevorderen, *mits* overeenkomstig de beginselen van de Christelijke godsdienst, dat wil zeggen: dat onder de middelen, die tot de bereiking van dat doel leiden, geene mogen aangewend worden, die niet op zuiver Christelijk terrein ten volle kunnen geregtvaardigd worden. De Maatschappij zal hare Christelijke rigting, die zij nu 70 jaren gevolgd heeft, om dit éene veel besprokene art. niet verlaten. Alles zal zijnen ouden gang gaan; en in eene Maatschappij die 14,000 leden telt, die Christenen zijn, zal, bij de handhaving bovendien van art. 1 harer wetten, niet zoo gemakkelijk iets on-Christelijks zich indringen. Is de Jood bevreesd voor ergernis, welnu, hij worde geen lid, niemand dwingt hem. Verlangt hij lid te worden, hij kent de Maatschappij of kan haar leeren kennen, en hij weet dus vooraf, wat hij als lid hooren en zien zal. Geven wij den Joden gelegenheid, om leden der Maatschappij te worden, heel druk zal er geen gebruik van worden gemaakt; maar toch worden misschien eenigen gewonnen, eerst voor de Maatschappij, later welligt voor het Christendom, (want bij hen, die tot de Maatschappij toetreden, kan men veilig veronderstellen, dat eene overhelling tot het Christendom eenigermate aanwezig is). Sluiten wij hen daarentegen uit, daarbij is niets te winnen, maar wel te verliezen; want juist die uitsluiting maakt vijanden in plaats van bondgenooten."

In meer dan één opzigt is opmerkelijk, dat de Redactie van *de Wekker* ook uit het bestreden oogpunt, zich *tegen* het besluit der Algem. Vergadering verklaart, in een artikel, dat *de Nederlander* voortreffelijk noemt; maar waarvan ook te regt gezegd wordt: „nu zal *de Wekker* schuldig verklaard worden aan het *exclusivisme* en *kerkelijk particularisme*, waartegen hij, in de polemiek tegen *de Nederlander*, zooveel ijver betoond heeft."

Wij hebben in het artikel van *de Wekker* niets gevonden, wat niet reeds grondig is wederlegd in ons laatste artikel en in de straks aangehaalde redenering uit *de Morgenster*. Wij kunnen geen strijd ontmoeten tusschen de artikels 1 en 4; want die het lidmaatschap aanvaardt, toont reeds daardoor, dat hij het grondbeginsel beaamt; die als spreker optreedt, kan minder door het Israëlitisch lid dan wel door een mede-Christen lid tot de orde worden geroepen, als hij zich niet „onthoudt van partijkeuze in geschillen over de godsdienst"; hij kan vrijelijk spreken over „den persoon van JEZUS, zijn leven, dood, opstanding, enz.", *gelijk hij dat tot hiertoe vermogt;* want de niet-Christen weet, dat zulks onafscheidelijk verbonden is aan het bij art. 1 duidelijk omschreven beginsel. Er kan dus geen sprake zijn van bezwaren, die door *de Wekker* worden geopperd, als: „Hoe zal de Maatschappij, naar haar art. 2, in verband met art. 4, in het Vaderland kunnen werken, om haar doel te bereiken? Wat kan zij blijven voor het lager onderwijs, ten behoeve van de kinderen van Christenen? Hoe kan zij medewerken, om de jeugd op te leiden tot alle *christelijke* deugden?" Die vragen zijn reeds meermalen gedaan, ook toen de uitsluiting van niet-Christenen in volle kracht was, en zij blijven, zoo wij ons niet bedriegen, het struikelblok, waardoor velen, die zich Christenen noemen, van de toetreding tot het lidmaatschap worden teruggehouden. Wij hebben ons nu reeds eene aanmerking van *de Nederlander* zien toevoegen, omdat wij van de onderstelling zijn uitgegaan, dat „het *christelijk* beginsel met naauwgezetheid ook nu gehandhaafd wordt"; daar wij in het onveranderd behoud van art. 1 daarvoor een krachtig bewijs meenden te vinden. *Wij* behoeven de wederlegging niet op ons te nemen, wat eigenlijk de Maatschappij en *haar* christelijk beginsel raakt. Beproeve wie wil, om voor de eer der Maatschappij op te treden tot verdediging harer handelingen, wanneer de anti-revolutionnaire partij in *de Nederlander* zegt: „Immers, al wordt op het onderscheid van *leerstellige* godsdienst niet gelet, de christelijke *zedekunde* is rigtsnoer. O ja, maar eene zoogenaamde christelijke moraal, *die met het Evangelie in strijd is.* Zonder verband tot die geopenbaarde leer, waarin de wortel van alle verandering des harten, van alle pligtbetrachting ligt, zijn opwekkingen tot deugd niet anders dan opwekking tot Heidensche zelfgenoegzaamheid, waarbij men eerzucht en belang als verderfelijke surrogaten gebruikt voor Evangelische waarheden"; wij gevoelen ons niet geroepen, om in beschouwingen te treden, of door de Maatschappij, *buiten een christelijken grondslag*, godsvrucht en goede zeden bevorderd is; wij vragen alleen, of zij gewenschte uitkomsten heeft opgeleverd, en of uit de vruchten kan worden opgemaakt, dat de wortel goed is?

Ons kan het niet bevreemden, dat de nieuwe bepaling tegenspraak ontmoet, omdat wij meer en meer overtuigd zijn, dat het Protestantisme nog in het geheel niet is, wat het zijn kon, wat het zijn moest. Wij treden niet op het gebied, waarop men godsdienstige vraagstukken behandelt; maar wij aarzelen niet te verklaren, dat eene heillooze bekrompenheid het tegenwoordige Protestantisme karakteriseert. Men is consequent, als men niet-Christenen in een staat van onmondigheid houdt; dat men ook het Christendom beperkt tot het Protestantisme, en het Protestantisme wederom alleen zoekt in dat exclusivisme en dat kerkelijk particularisme, dat in den grond niets anders is dan: „Wijkt van mij; want ik ben heiliger dan gij."

De Eerste Kamer heeft in allen deele aan de verwachting beantwoord, die men van haar mogt koesteren, nadat in drie dagen tijds het reglement op het beleid van Neêrlandsch-Indië geheel rijp voor de openbare discussie was verklaard. Wij zullen dan ook over die discussiën in het algemeen geen enkel woord zeggen; want niet haar onbelangrijke inhoud, maar alleen wat ze *niet* bevatten, zou tot opmerkingen aanleiding kunnen geven.

Slechts omtrent één punt wenschen wij aan de gevoerde beraadslaging te herinneren: het betreft *de drukpers-quaestie.*

De heer VAN DAM VAN ISSELT heeft, tot op zekere hoogte, aan ons verlangen voldaan, en daardoor tevens de gegrondheid van ons vermoeden bewezen, dat de onbedachtzame en tegelijkertijd onbillijke aanval tegen de drukpers in Nederland van dien kant zou zijn gekomen. Wij zijn daaraan reeds zoo gewoon geworden, sedert de heer VAN DAM, gelijk zijne politieke antecedenten, ook schijnt te vergeten, dat hij zelf in zoo naauwe relatiën tot de beruchte „Wespen" heeft gestaan: dat we te naauwernood geene nadere bevestiging voor ons vermoeden behoefden. Ziethier nu wat de heer VAN DAM over dit punt verklaarde:

Wat ik wensch te zeggen tot den eersten spreker, betreft zijne beschouwing over art. 110 van dit reglement. Bij den aanvang van mijne parlementaire loopbaan, tijdens onze vereeniging met Belgie, heb ik in de bres gestaan voor de vrijheid van de drukpers. Ik had bij onze zuidelijke landgenooten het vertrouwen verloren dat ik daar vroeger genoot, omdat ik gemeend had, naar mijne overtuiging te moeten stemmen voor de begrooting. Ik was daardoor in hunne oogen geworden een *reactionnair.* Het was toen, Mijne Heeren, bijna hetzelfde als tegenwoordig. Wanneer men niet met hen voorwaarts en altijd voorwaarts wilde gaan, zonder te zien waarheen, was men *reactionnair.* Bij mij strijdt echter voor de vrijheid van drukpers, werd mij door de ultra-liberale partij van dien tijd de getuigenis gegeven: „Cest à la courageuse persévérance de Mr. van Dam van Isselt que nous devous notre dernière liberté." Ik zal dus niet behoeven te zeggen, Mijne Heeren, dat ik met al mijne kracht steeds heb geijverd en zal blijven ijveren voor de vrijheid van drukpers. Ik heb het echter betreurd, dat het 110de artikel het reglement ontsiert. De vrije en onbelemmerde invoer in onze Oost-Indische bezittingen van stukken, in Nederland gedrukt, is eene rampzalige bepaling. *Wij*, Mijne Heeren, kunnen schriften, en wanneer de geschriften — *ik zou bijna zeggen schandschriften — van zoo vele vrienden van Java en van de Javanen* over *ons* land worden verspreid, dan is het gezond verstand van de Nederlandsche natie dáár, om daarvan aan te nemen wat nuttig en noodig is, en het schadelijke te verwerpen. Maar wanneer die geschriften zullen verspreid worden in *Indie*, *dan zullen ze onheil aanbrengen in plaats van zegen. Die beschaving* die wij willen, en die kennis van zaken, die wij verlangen, *is voor den Javaau nadeelig.*

De geachte spreker, die het eerst het woord heeft gevoerd heeft gewenscht, „dat dit artikel met groote gematigdheid zou worden toegepast." *Ik wensch het tegendeel*, Mijne Heeren. Ik wensch, dat bij die algemeene verordening, welke dien onbelemmerden invoer in Indie zal regelen, *gestrenge maatregelen zullen worden genomen*, opdat DE PEST zich niet daar verspreide, die meer nog dan een hongersnood als die op Grobogan, *de Javaansche bevolking tot onheil en ellende brengen zoude.* Ik zie niet duidelijk in, wat het artikel beduidt. Er staat: „In Nederland gedrukte stukken worden onbelemmerd toegelaten, behoudens ieders verantwoordelijkheid" enz. Maar ik heb mij gevraagd: hoe zal eene verordening voor Nederlands Indie de verantwoordelijkheid regelen voor een schrijver en een drukker hier te lande? Zal de verantwoordelijkheid, bij de algemeene verordening te regelen, voor het geschrevene en voor het kwaad dat geschied is en alzoo door het repressive stelsel, kunnen inhouden, dat als het kwaad eenmaal zal zijn aangevangen, een Oost-Indisch regter vonnis zal spreken over den schrijver en den drukker hier te lande? Ondenkbaar, Mijne Heeren! Ik wensch dus aan de Regering te vragen — en van des Ministers antwoord zal mijne stem over dit regerings-reglement afhangen, — ik verlang de verzekering van de Regering te ontvangen, dat in die algemeene verordeningen met gestrengheid gewaakt zal worden tegen de verspreiding en dat die verantwoordelijkheid waarvan gesproken wordt, in Oost-Indie zelf zal drukken op hen, die de nadeelige en gevaarlijke schriften daar zullen hebben verspreid. Alleen door die verzekering zal ik mij eenigzins vinden gerustgesteld.

De Minister heeft zich gehaast, den heer VAN DAM de verlangde geruststelling te geven, in dien zin, dat, in strijd met art. 110 en met de bedoeling waarmeê het is vastgesteld, een *preventief* stelsel, in plaats van

een *repressief* zal worden aangenomen. Wij gelooven, dat de openbaarmaking van dat voornemen de Tweede Kamer behoort te nopen, om te verklaren dat er behoefte bestaat, om deze zaak *bij de wet* te regelen.

Wat den heer VAN DAM betreft: wij zien hem, te midden van allerlei bogten, waarbij hij zich reeds vooraf tracht te verdedigen tegen de beschuldiging van reactie, die hem inderdaad bezielt, betoogen, dat de geschriften over Java en de Javanen zijn *schandschriften*, dat die geschriften zijn te schuwen als de *pest*, ja, dat ze nog erger zijn dan *de hongersnood van Grobogan*. Van het standpunt des heeren VAN DAM achten wij dit natuurlijk. Het is onverschillig of duizende menschen van honger sterven, mits slechts het stelsel der regering en harer vrienden ongeschonden blijve: Onze, reeds vroeger geuite meening is dan ook ten volle bevestigd. De »losbandigheid« der drukpers is niets meer en niets minder, dan de poging, om de oogen der natie voor verkeerdheid en misbruik te openen; en die meening zal nog sterker bevestigd worden, indien de heer VAN DAM mogt goedvinden te voldoen aan de uitnoodiging, welke wij thans tot hem rigten, om namelijk eens op te geven *welke* geschriften over Java of de Javanen bij hem zijn, »*schandschriften*« en erger dan »*de pest*.«

»En nu moge men ook van mij zeggen» — aldus eindigde de heer VAN DAM — »dat ik ben een »tegenstander van de vrijheid, dat ik de constitutionnele »begrippen niet versta, dat ik mij spoede op den weg »van achteruitgang; *dat ik gaarne de vrijheid van drukpers vernietigd zou zien*, opdat de tegenwoordige Regering; vrij en onbelemmerd, met hare vrienden zich »moge verheugen in het verdeelen van eene welgevulde »schatkist.» Deze woorden hebben ons, in dubbele mate, getroffen. De stem van het geweten doet soms onvoorzigtige woorden vernemen, maar die des te meer voor de onweerstaanbare kracht der waarheid achting en eerbiedt afperst.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

De nota's, die door de Oostenrijksche en Pruissische Gouvernementen aan het hof van Petersburg zijn gezonden, ten einde het Russische Gouvernement bekend te maken met de vier vredesgrondslagen, vastgesteld bij de nota's van 8 Aug. en tot aandrang van de aanneming daarvan, zijn thans openbaar gemaakt; zij zijn vervat in depêches, door graaf Buol aan den Oostenrijkschen gezant graaf Esterhazy en door den heer von Manteuffel aan den Pruissischen gezant, den heer von Werther, gezonden. Graaf Buol zegt in zijne depêche aan den graaf Esterhazy, het volgende: « Laat al de redenen gelden, die pleiten ten gunste van eene aanneming zonder reserve van de grondslagen, waarop het, naar wij meenen, alleen mogelijk is een einde te maken aan de jammeren van den krijg, die reeds zooveel opofferingen gekost hebben en die ongetwijfeld eene nog grootere uitbreiding zouden verkrijgen. Inderdaad ziet Oostenrijk in de opregte aanneming dezer grondslagen van waar de noodige voorwaarden van een hechten vrede kunnen uitgaan, de eenige kans tot eene algemeene, overeenstemming. Indien het Petersburger hof in de vier bedoelde waarborgen instemde, dan zou het op onzen ijver kunnen vertrouwen voor het doen van ernstige voorstellingen, die wij aan de zeemogendheden zouden doen, ten einde er hen toe te brengen, om dadelijk op deze grondslagen onderhandelingen te openen en ter zelfder tijd te verkrijgen, dat zij zich verstaan zouden over eene staking van de krijgsoperatiën.

« Wij bezweren nogmaals het hof van Rusland zich wel te doordringen van de onmetelijke strekking van het besluit, dat het nemen zal en wij behoeven u, mijnheer de graaf, niet aan te bevelen, al de ten uwen dienste staande middelen aan te wenden om te maken, dat dit besluit gunstig zij voor de belangen van den vrede.»

De heer von Manteuffel zegt, dat Koning Friedrich-Wilhelm de grondslagen van 8 Aug. overeen te brengen acht met hetgeen zijn doorluchtige schoonbroeder zich reeds bereid heeft verklaard aan te nemen, als uitgangspunt van eene vreedzame schikking. Indien dit inderdaad de meening van het Pruissisch gouvernement is, dan begrijpt men niet, hoe het heeft kunnen weigeren de nota's van 8 Aug. mede te onderteekenen, en dan kan men nog minder de hevige en langdurige polemiek vatten tusschen sommige Weener en Berlijner bladen, waarbij de laatsten beweerden, dat de grondslagen van 8 Aug, afweken van de bepalingen en van den geest van het tractaat van 20 April.

De heer von Manteuffel tracht te betoogen, dat de vier voorwaarden niets strijdigs bevatten met de gevoelens en de wenschen, die te Petersburg zijn uitgedrukt. Omtrent het teederste punt, de herziening van het tractaat van 13 Julij 1841, zegt de Pruissische depêche, « dat dit tractaat het gevolg is geweest van zooveel bijzondere uitleggingen, dat de herziening, door al de contracterende partijen, in beginsel geenerlei bezwaar kan hebben, en Rusland als eene mogendheid, die aan de Zwarte Zee grenst, schijnt bijzonder geroepen tot het onderzoek der belangrijke quaestiën, die daarmede in verband staan».

Intusschen hebben wij per telegraaf het berigt uit Weenen ontvangen, dat het antwoord van Rusland den 1sten te Weenen en ongetwijfeld ook te Berlijn is aangekomen. Het schijnt stellig ontkennend te zijn en slaat de waarborgen af, die door de mogendheden verlangd zijn, die de nota's van 8 Aug. hebben onderteekend.

Uit Spanje zijn de particuliere correspondentien tot den 28sten aangekomen. Daarin zullen onze lezers (zie Fransche post) zien, dat de maatregelen tegen Maria Christina genomen, niet door de Koningin onderteekend zijn. Wij betreuren zeer, hoe schuldig Maria Christina ook zijn moge, dat het Ministerie beslag op hare goederen heeft gelegd, en haar pensioen heeft ingetrokken. Wij betreuren in het belang van de rust des lands, dat deze quaestie, die zoo zwanger is van netelige punten, voor de Cortes zal worden gebragt. Het is te hopen, dat de vertegenwoordigers der natie al het gewigt van gematigdheid en wijsheid in dezen zullen begrijpen. De berigten van 28 Aug. melden de sporen der beweging, die den volgenden dag is uitgebarsten. Men weet, dat zij, dank zij de krachtige houding van het leger en van de burgerwacht, spoedig is gedempt.

Eene depêche uit Bayonne tot den 2den dezer meldt, dat er eene ordonnantie is afgekondigd, houdende de ontbinding van alle vereenigingen, die een staatkundig karakter hebben en eene andere ordonnantie, die het verblijf te Madrid aan alle op retraite gestelde officieren verbiedt. De rust bleef heerschen.

Volgens een algemeen te Madrid verspreid gerucht zou de heer Soulé, gezant van de Vereenigde Staten in Spanje zijn ontslag hebben genomen. Dit berigt is niet officieel, maar hoogst waarschijnlijk; de houding, onlangs nog door den heer Soulé aangenomen, is in alle opzigten onbestaanbaar met het diplomatisch karakter, waarmede hij bekleed is.

Het in beslag nemen van wapenen, dat onlangs in de kantons Graauwbunderland en Tessino heeft plaats gehad, heeft het Zwitsersche bondsdepartement van justitie en policie eene uitnoodiging doen uitvaardigen, om de grenskantons tot de strikste waakzaamheid aan te sporen. Datzelfde departement heeft de kantonnale politie ook bevolen eenige Italiaansche uitgewekenen te doen gevangen nemen, daar zij door hunne woelingen het regt van eene schuilplaats in Zwitserland te vinden hebben verbeurd, omdat zij de internationale betrekkingen in gevaar brengen.

Volgens een rapport van de politie van Coire, de hoofdplaats van het kanton Graauwbunderland aan het bondsdepartement is eene zekere hoeveelheid wapenen aldaar en te Puschlaid in beslag genomen naar Italie bestemd.

De cholera zou, volgens een officieel onderzoek, niet in Zwitserland bestaan. Men schat het getal vreemdelingen, die in de vorige maanden dat land bezocht hebben, op niet minder dan 60,000.

De berigten uit Denemarken doen meer en meer de hevige oppositie kennen tegen de geoctrooijeerde constitutie voor alle deelen van het koningrijk. Uit de berigten, die daaromtrent worden medegedeeld (zie Duitsche post) mag men tot het resultaat komen, dat ook de welgezinden in dat land zich tegen elke schending van de hoogste staatswet verzetten en dat ook daar de coups d'état meer en meer uit den smaak geraken

ENGELSCHE POST.

Londen, 12 Sept. Prins Albert zal zich Maandag, den 4 dezer, inschepen aan boord van het Yacht *Victoria and Albert*. De Black Eagle, Vivid, Hornet, Malacca, Salamander en Dasher, zullen het koninklijke yacht vergezellen.

— Een brief van een officier van den Amphion schat de waarde van het materieel en van de te Bomarsund genomene ammunitie op 2½ millioen frcs.

— De *Northern Whig* spreekt van de vervanging van lord Elgin, als gouverneur-generaal van Canada door sir E. Head, gouverneur van Nieuw-Brunswijk. De eerste zou lord-luitenant van Ierland worden.

— Volgens de maandelijksche opgaven van den staat van de Engelsche Bank tot 26 Aug., was de munt en het munt materiaal met pd. st. 65,868 verminderd en bedroeg pd. st. 13;635.424; het papier aan toonder was ook met pd. st. 75,420 verminderd en bedroeg slechts pd. st. 20,047.515.

— De uniform van de Engelsche troepen zal gewijzigd worden door de invoering van de Oostenrijksche tunica, die blaauw met gouden brandebourgs en gesp voor de artillerie, ook blaauw voor de huzaren en karabiniers en rood voor de dragonders en lanciers zal zijn. De artillerie zal een lederen helm dragen. De rangen zullen aangeduid worden bij de artillerie en de huzaren door het getal strepen op de mouwen en voor de kavallerie en infanterie door sterretjes op de halskraag.

DUITSCHE POST.

Weenen, 3 Sept. De telegraaf deelt mede, dat het antwoord van Rusland op de nota, waarbij Oostenrijk aan het Petersburger hof de vier waarborgen heeft medegedeeld, die de mogendheden eischen, eergisteren avond is aangekomen en gisteren aan graaf Buol is medegedeeld. Het antwoord is afwijzend. Rusland zal zijne defensieve houding handhaven. Keizer Frans Joseph is van zijn togt naar Ischl teruggekeerd.

Daar de inschrijvingen in de nieuwe leening de som van 450 millioen florijnen te boven gaan, is bepaald besloten, dat de stortingen binnen vijf jaren zullen plaats hebben, dat is tot in 1858. Op dat tijdstip zal de Weener Bank hare betalingen in klinkende munt moeten hervatten.

— De particuliere correspondentien tot 31 Aug. melden, dat er niets belangrijks uit de Vorstendommen kan worden medegedeeld. Het Russische leger trekt steeds terug en prins Gortschakoff moet den 2 Sept. zijn hoofdkwartier naar Jassy verplaatsen. Op denzelfden dag rukt de generaal Macchio de kommandant van de twee eerste Oostenrijksche bezettings-brigades Crajova binnen.

Het Turksche leger aan den Balkan zal de linie van Jalomnitza niet overschrijden.

Een der beroemdste veteranen van het Oostenrij leger kapitein van de garde, de veldmaarschalk Wimpffen, is in den ouderdom van 85 jaren over Er blijven thans slechts vijf veldmaarschalken ov aartshertog Johan, graaf Radetzki, graaf Nugent, Windischgraetz en prins Paskiewitch. Men doodverw opvolger van baron Wimpffen als kapitein van de g den generaal van de kavallerie graaf Vratisland, kom dant van het eerste legercorps.

Hamburg, 2 Sept. De groote vergadering, tot h having van de constitutie van 1849, heeft den 29 in Casino te Kopenhagen plaats gehad; de vergadering is rustig afgeloopen. Tallyke deputatien van de prov waren daarbij tegenwoordig; onder de voorstellen, die het besturend comité zijn gedaan, en die met een heid van stemmen werden aangenomen, is eene dui gemotiveerde motie van wantrouwen tegen het tegenw dig ministerie, eene tweede openbare verklaring, w de jongste constitutie voor alle deelen van het koning den 29 Julij ll. door den Koning geoctrooijeerd, n wordt verklaard; voorts het daarstelllen van eene door middel van eene nationale inschrijving, waarva fondsen bestemd zullen zijn, om de ambtenaren te o steunen, die door het ministerie wegens hunne staatk dige gevoelens worden ontslagen. Zeven der tegenwoo zijnde leden hebben dadelijk voor eene som van 1 thaler elk (ruim *f* 1500) ingeschreven en men meent, de vereeniging weldra een belangrijk fonds ter harer schikking zal hebben.

Deze openlijk uitgelokte oppositie, die zich meer meer onder de natie doet kennen, is des te ernst tegenover een gouvernement, dat in de hoofdstad en omstreken een geheel leger ter zijner beschikking h Ieder zal moeten erkennen, dat een zoo weinig male toestand niet lang kan voortduren.

De laatste berigten uit Finland loopen tot den 10 Men was ijverig bezig de punten op het vasteland in s van verdediging te stellen, waar eene ontscheping kunnen plaats hebben. De vijandelijkheid van de Finlands bevolking tegen de Engelschen, sedert zij, verschei schepen hebben genomen en particuliere woningen heb in brand gestoken, is zeer groot. De mannen, die in s zijn de wapens te dragen, organiseren en oefenen zi De Keizer heeft 50000 zilveren roebels geschonken aan mingegoede inwoners, die door den brand van Brahe en Uleaborg hebben geleden.

De hoofden aan onze groote maritrime slagterijen naar Londen ontboden, om mede te werken tot de leve van 30 millioen ponden gezouten vleesch, die de admi liteit noodig heeft voor de voeding van de Britsche vl

FRANSCHE POST.

Parijs, 2 Sept. Men kan de expeditie naar de K niet langer in twijfel trekken; de *Moniteur* spreekt er en men meent dat de stelligste bevelen te dien opzigte het Gouvernement zijn uitgegaan; de Engelsche bladen wi evenwel weten, dat er volgens de laatste berigten een kr raad te Varna werd gehouden om te beslissen, of de zondheidstoestand der troepen wel hunne inscheping en vertrek toeliet.

— De tweede zoon van den heer Isaac Pereira, een j mensch van 19 Jaren, die de kunsten en wetenschap reeds zeer beschermde, is overleden. Ook de heeren ge raal graaf Merlin, oud-pair van Frankrijk en de gees journalist Lepoitevin St. Alme zijn overleden.

— De *Moniteur* deelt decreten mede, houdende: 1°. regeling der verloftractementen der kanseliers van leg en van consulaten en van de tractementen der kanseli belast met het bestuur der consulaten; 2°. regeling van organisatie van de regterlijke magt en de zamenstelling het personeel der regtbanken in Fransch-Guyana.

— De *Moniteur* deelt de volgende nota mede:

« Eene telegrafische depêche van Theorapia van 24 A deelt mede, dat de gezondheidstoestand van de vloot het leger aanmerkelijk verbeterd zijn en dat de toebe selen tot de expeditie voortduren.»

Madrid, 28 Aug. De *Gaceta* bevat heden twee langrijke stukken. Het eeste is een besluit, door al Ministers onderteekend, waarbij bepaald wordt, dat pensioen van 7 millioen realen, van de Koningin-moe door de cortes van 1848 verzekerd, wordt ingetrok tot dat de nieuwe Cortes daarover nader zullen heb beslist; dat beslag wordt gelegd op al hare goederen die van haar gezin, tot dat de Cortes een besluit zal heb genomen over de beschuldigingen, die bij dat ligchaam te haar zullen worden ingebragt, en dat zij en haar ge onmiddellijk het koningrijk zal verlaten. Het tweede st is eene circulaire van den Minister van Binnenlandsche Zaken, den heer Santa-Cruz, waarbij aan de Gouverne van de provincien wordt bevolen mede te werken tot het in beslag nemen der goederen.

Ten gevolge van deze besluiten vertrok Maria Chris tina ten 8 ure des morgens, met den hertog van anzares en haar geheel gezin in een hofrijtuig, vergezeld van een eskadron lanciers, onder bevel van den genera Garrigo. Een regement kavallerie was den weg naar Estre madura opgezonden, om haren doortogt te verzekeren en de kavallerie, die te Badajoz in garnizoen ligt, heef bevel ontvangen haar te gemoet te gaan. De Koningin Moeder wordt aldus geëskorteerd, gedurende hare ge reis, en zij komt eerst den zevenden dag aan de grenzen

Toen Koningin Isabella hare moeder verliet, vergoot bittere tranen. Christina betoonde veel moed. Zij be zich bij de haar omringende generaals op herinneringen van getrouwheid aan de dynastie.

Zoodra het berigt van het vertrek bekend was, ontst er groote gisting; mannen doorliepen de straten onder de

van : « *weg met de regering, weg met de verraders!* » Er verschenen plakkaten, die het volk naar de barricades opriepen; de winkels werden aan de Puerta del Sol en in de omliggende straten gesloten. De burgerwacht kwam echter bijeen en de troepen patrouilleerden door de stad. De clubs hervatten hunne zittingen, maar men verwachtte de sluiting door de nationale garde, wier houding en geest goed was. Ten 4½ ure, bij het vertrek van de post, waren de gemeenteraad, de provinciale deputatie en de aanvoerders van de nationale garde bijeengeroepen, om aan het kabinet de wenschen van de bevolking van Madrid kenbaar te maken.

Bij besluit van den burgerlijken gouverneur van Madrid moeten binnen 4 ure op straffe van vervolging alle wapenen worden overgegeven, die niet in handen van de georganiseerde burgerwacht of van het leger zijn.

Er vormt zich in Spanje eene nieuwe partij, de *Isabellinos*, die zich aan de Koningin hechten.

De Carlisten moeten zich zeer veel moeite geven. Men spreekt van een carlistisch comité te Madrid, en van gewapende benden die zich bij Pampeluna zouden hebben vertoond; de kapitein-generaal van die provincie heeft instructien ontvangen, om met de meeste energie te kunnen te werk gaan.

BELGISCHE POST.

Brussel, 3 Sept. Een dagblad uit deze stad deelde gisteren als eene stellige zaak mede, dat de heer de Brouckere en zijne ambtgenooten het aan den Koning geregt ontslag hadden ingetrokken. De *Indépendance* beweert, dat dit berigt voorbarig is. De besluiten van welken aard ook en van welke zijde ook te nemen ten opzigte van de ministeriële crisis, zijn tot aan de terugkomst des Konings uitgesteld.

— Gisteren is Z. M. en de Hertog van Brabant te Calais aangekomen. De prefect van het departement, een generaal en een eskradron dragonders wachtten de doorluchtige reizigers af. De Keizer was slechts door een aide-de-camp vergezeld te Calais aangekomen. De beide vorsten hebben een langdurig onderhoud gehad. Ten 5 ure zijn zij aan boord van het stoomschip *La Reine Hortense* gegaan, waarna er een diner bij den Keizer was. Heden morgen vertrekken de Koning en de Hertog van Brabant naar Boulogne en heden avond keeren zij naar Calais terug. Dingsdag vertrekken zij naar het kamp van Beverloo, waar zij 2 dagen zullen doorbrengen.

— Gister avond hebben te Mechelen op nieuw ongeregeldheden plaats gehad. De glazen werden bij een handelaar ingeslagen, maar de spoedige tusschenkomst van de gendarmerie heeft verdere ongeregeldheden belet. Met kracht, maar met beleid werden de noodige maatregelen door de overheid genomen.

— In den nacht van Vrijdag op Zaturdag is de katoenweverij van de heer M. Eggenmont, te Ledeberg, aan de St. Lievixpoort te Gend, door brand vernield. De schade wordt op 120,000 à 140,000 fr. berekend. De oorzaak van dit ongeluk is onbekend.

Binnenland.

Staten-Generaal.

VEREENIGDE ZITTING DER BEIDE KAMERS,

VAN MAANDAG, DEN 4 SEPTEMBER,

ter sluiting van de gewone vergadering der Staten-Generaal.

De vergadering wordt ten twee ure geopend.

De heer Mr. J. A. PHILIPSE, voorzitter der Eerste Kamer, bekleedt den Voorzitterstoel.

De VOORZITTER laat door den griffier der Eerste Kamer een besluit des Konings van den 31 Augustus jl. voorlezen, waarbij aan den Minister van Binnenlandsche Zaken wordt opgedragen, om zich heden ten twee ure te begeven naar de Vergadering der Staten-Generaal, en aldaar, uit naam des Konings, de tegenwoordige zitting der Staten-Generaal te sluiten.

De VOORZITTER benoemt daarop eene commissie van 8 leden der beide Kamers, om den heer Minister van Binnenlandsche Zaken in- en uitgeleide te doen. Die commissie bestaat uit de heeren: van Oudermeulen, Elout van Soeterwoude, Insinger, van Franck, Rhenen van Rhemenshuizen, Wintgens, 't Hooft van Benthuizen en van Eck.

Kort daarna wordt de Minister van Binnenlandsche Zaken, die zich op de gewone plegtige wijze naar de vergaderzaal der Staten-Generaal begeven heeft, de zaal binnengeleid.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN plaatst zich voor den troon en houdt de volgende aanspraak:

«Mijne Heeren!

»Op last des Konings heb ik mij in uw midden begeven, om deze zitting der Staten-Generaal te sluiten en u dank te zeggen voor den ijver in het behartigen van 's lands belangen betoond.

»Overtuigd van uwe bereidwilligheid, om tijd en rust ten offer te brengen waar die belangen het vorderen, heeft de Koning met vertrouwen verschillende en daaronder belangrijke voorstellen van wet aan uwe beraadslagingen onderworpen, en ofschoon de zitting daardoor lang van duur is geworden, hare uitkomsten zijn in dezelfde mate veelomvattend en gewigtig geweest.

»Zoo werden ter uitvoering van het 5de additionnele artikel der Grondwet, de wetten betreffende het armbestuur en het beleid der regering van Ned. Indie vastgesteld. Door nieuwe wettelijke voorschriften betreffende het strafregt, werden verbeterde en met de tegenwoordige denkbeelden strijdende bepalingen vervangen. Met uwe eenparige goedkeuring werden in het tarief van regten op den in-, uit- en doorvoer wijzigingen gebragt, welke de ontwikkeling van den handel vorderde. Door de regeling van het muntwezen in de Indien en door het aanwijzen der middelen tot zijn herstel werd voldaan aan hetgeen de billijkheid en het welbegrepen belang van het moederland en der kolonien eischten.

»Met onbekrompenheid hebt gij uwe ondersteuning verleend tot het aanvangen of voortzetten van werken van publiek nut en de regering krachtdadig bijgestaan in hare pogingen, om door ontwikkeling van nijverheid en ondernemingsgeest de algemeene welvaart te bevorderen.

»Het zal niet noodig zijn, Mijne Heeren! u te herinneren de verschillende wetten, die behalve de opgenoemde zijn tot stand gekomen om deze zitting met grond te mogen rangschikken onder die welke rijk aan uitkomsten zijn geweest, ook al moge men het betreuren dat de tijd niet heeft toegelaten eenige gereedliggende ontwerpen, waaronder dat tot regeling van het lager- en middelbaar onderwijs, te behandelen.

»Wanneer wij het oog vestigen op den afgeloopen werkkring dan mogen wij ons verheugen, dat deze zitting op nieuw het bewijs heeft geleverd dat in de vergadering der Staten-Generaal van Nederland, de gewigtigste onderwerpen, ook bij verschil en strijd van meeningen, met warme belangstelling, maar te gelijk met kalmte en bezadigdheid worden behandeld, en mogen wij tevens met dankbaarheid het voorregt erkennen dat wij, met volharding voortgaande, onze werkzaamheden tot een goed einde hebben gebragt.

»Mogen zij, onder den zegen des Allerhoogsten, rijke vruchten dragen voor het dierbaar vaderland.

»In naam des Konings verklaar ik deze zitting der Staten-Generaal gesloten.»

's Gravenhage, 4 September.

Het Staatsblad n°. 111 bevat het Koninklijk besluit van 22 Augustus jl., waarbij als losplaats voor steenkolen en kolengruis bij invoer langs den Rhijn, wordt aangewezen de gemeente Veghel (Noordbrabant.)

—

Z. M. heeft aan J. Schenk, A. van Eijk en C. Versteeg, allen gezagvoerders van vischhoekerschepen, de eerst- en laatstgenoemde te Vlaardingen, de tweede te Zwartewaal woonachtig, vergunning verleend tot het dragen der zilveren medaille, hun door de Britsche regering geschonken voor het redden van Britsche schipbreukelingen.

—

Z. M. heeft benoemd tot burgemeester der gemeente Hilvarenbeek, G. Kuipers.

Talrijk zijn de stukken, die wij, onder anderen van zeer geachte zijde ontvangen, allen houdende bittere klagten over het besluit van den gemeenteraad, waarbij op zoo onverklaarbare wijs de residentie met een schuldenlast van ruim een tonne gouds zal worden bezwaard, tot uitbreiding van het badhuis, dat reeds tonnen schats heeft verslonden en jaarlijks verlies oplevert; terwijl de uitbreiding zelve aan het arme Scheveningen den genadeslag zal toebrengen.

Onze ruimte gedoogt niet, al deze stukken in ons blad op te nemen; wij constateren dus alleen het feit, dat als het ware *algemeen* de ontevredenheid is over genoemd besluit. Men vraagt ons tevens om raad, wat te doen zou zijn, opdat aan het besluit geene uitvoering worde gegeven?

De eenige raad, dien wij kunnen geven, is, dat de ingezetenen zich spoedig vereenigen en met de Scheveningsche belanghebbenden voorop, hunne bezwaren, bij adres, ter kennis brengen van de HH. Gedep. Staten, en hun eerbiedig verzoeken, de goedkeuring op een besluit, zoo zeer strijdig met het algemeen belang, niet te verleenen.

De Nieuwe Rotterdamsche Courant heeft « van eene goede zijde » de mededeeling ontvangen, « dat de berigten » over de eischen der Amerikaansche regering, ten aanzien » van het gebeurde met den heer Gibson, niet van over» drijving zijn vrij te pleiten. Over het algemeen moet, » hetgeen het *Handelsblad* onlangs mededeelde, het naast » bij de waarheid komen. »

Wij meenen, wat ons betreft, te dezen aanzien te moeten herinneren, dat het *Handelsblad*, noch den eisch noch de omstandigheden waarmede die gedaan is, heeft tegengesproken, of eenigermate verzwakt. Even als de *N. R. C.* heeft ook het *Handelsblad* bewoordingen gebruikt die eigenlijk niets beteekenen, en geen zweem van rectificatie van eenig feit, hoegenaamd bevatten.

Over den eisch zelven, overdreven of niet, hebben wij ons oordeel voor later voorbehouden; intusschen scheen het ons toe een pligt te zijn, nu reeds te doen blijken, hoe wij over de houding der Amerikaansche regering, denken.

De hoofdzaak is echter, meenen wij, de eisch dier regering in geenen deele. Wat eene vreemde regering ook moge eischen, gewis ons Gouvernement kan niet beletten, dat de eisch gedaan wordt. Maar de hoofdvraag is: of ons Gouvernement in alle opzigten, *zijn pligt* heeft gedaan; of er geene *groote achteloosheid* heeft plaats gehad, en *geen blijk van onvergeeflijke zwakheid* is gegeven.

Omtrent *deze* punten behoort volledige gerusteach stelling te kunnen worden gegeven, opdat ons Gouvernement hetwelk overeenkomstig de eer der natie te hebben gehandeld. De internationale quaestie zelve zal dan wel eene bevredigende oplossing erlangen; want de Amerikaansche regering zal, evenmin als de Nederlandsche, regt en wet willen miskennen.

---

* Z. M. de Koning is gisteren avond niet in de residentie aangekomen, zoo als verwacht werd, maar is, zoo men verneemt, van het Loo naar het Kamp van Zeijst vertrokken.

---

* Z. K. H. de Prins van Oranje is gisteren van Leijden in de residentie aangekomen, om heden HD. verjaardag in den kring der Kon. familie door te brengen. Deze verjaardag wordt in deze residentie gevierd zoo door het uitsteken der vlaggen van de openbare en vele bijzondere gebouwen, als het bespelen van het klokkenspel en het houden van eene parade in de Maliebaan.

---

* Z.Excell. de Baron Doblhoff, Minister van Z. M. den Keizer van Oostenrijk bij het Nederl. Hof, is voor korten tijd uit de residentie naar Munchen vertrokken.

---

* Naar men verneemt worden er in het *Hôtel de Bellevue* een aantal vertrekken in gereedheid gebragt voor Z. H. den Prins Waronzou, komende van Petersburg, die na eenige dagen verblijf aldaar, zich met HD. gevolg naar het Groot stedelijk badhuis te Scheveningen zal begeven om de baden te gebruiken.

---

* In deze residentie is aangekomen en aan het hôtel *Paulez* afgestapt Mevrouw Soukhoffaseth, geb. prinses Jachwill, met gevolg.

---

* In deze residentie zijn aangekomen en aan het Hôtel de Bellevue afgestapt Z. D. H. Otto, Prins von Schönbourg von Waldenburg, van Weenen; Graaf en gravin Potocki en graaf Dunajewski, komende van Krakau; de ridder Paul Fabre, advokaat bij het Hooge Keizerlijk Geregtshof te Parijs; en in het Hôtel de l'Europe de heer H. J. Gonse, raadsheer bij het Hooge Keizerlijk Geregtshof te Parijs met familie.

---

* Naar men verneemt, zal Z. Exc. de heer Löwenkiold, Minister-resident van Z. M. den Koning van Zweden en Noorwegen bij het Nederl. hof, zich in den loop dezer maand naar Zweden begeven.

---

* Naar men verneemt, zal bij gelegenheid der viering van den Heiligen St. Michael in de Roomsch-Katholieke kerk, eene groote en plegtige pontificale mis door den Hoog Eerw. heer van Vree, Bisschop van Haarlem, plaats hebben, die door vele geestelijken zal worden bijgestaan

---

* Op aanstaanden Donderdag, den 7 dezer, zal de gewone audientie van den Minister van Finantien geen plaats hebben.

---

* Burgemeester en wethouders van 's Gravenhage hebben ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat de jury of raad van beoordeeling van het Fransche tooneel, voor de aanstaanden campagne theatrale, onder het voorzitterschap van den burgemeester, zamengesteld is als volgt: De heeren J. A. de Sonnaville en Jhr. Steengracht d'Oosterland uit het gemeentebestuur; De heeren W. B. A. M. baron van Brienen en W. N. Roest, gekozen door de geabonneerden van den eersten rang, de stalles en loges grilles; de heer ridder Mr. J. Paauw, gekozen door de geabonneerden van den tweeden rang, de baignoires en het parket, en de heer Ch. baron de Salis, uit het bestuur der Koninklijke muzijkschool; zijnde tot secretaris aan deze jury toegevoegd de heer K. van den Heuvel.

---

* Heden werd door den Hoogen Raad der Nederlanden (Kamer van Strafzaken) behandeld het beroep in cassatie van Seraphin Antoon Nozeman tegen een arrest van het Hof van Limburg van den 6den Julij ll., waarbij hij schuldig is verklaard van op den 14 Februarij ll. Petronella Verdonschot onder de gemeente Weert moedwillig en voorbedachtelijk met een pistoolschot, in het achterhoofd te hebben verwond, ten gevolge waarvan zij in bewusteloozen toestand is nedergezegen en in den avond van den 15den Februarij aan de gevolgen der verwonding is overleden, en mitsdien van moord, ten gevolge waarvan het Hof hem heeft veroordeeld tot de straffe des doods. De raadsheer de Greve heeft in deze rapport uitgebragt. De proc. gen. heeft in eene gemotiveerde conclusie geconcludeerd tot verwerping van het beroep. De uitspraak is bepaald op 19 September.

---

* Nog werd heden voor den Hoogen Raad behandeld de zaak van Godfried Wilhelm Slangen c. s., die zich in cassasie hebben voorzien tegen een arrest van het Hof in Limburg van den 17 Julij jl., waarbij zij schuldig zijn verklaard van diefstal bij nacht door vier personen, waarvan minstens één gewapend was, door middel van over- en inklimming en met geweld begaan, en dien ten gevolge zijn veroordeeld tot de straffe des doods. Het rapport werd in deze uitgebragt door den Raadsheer Jhr. van den Velden. De proc. gen. heeft geconcludeerd tot verwerping van het beroep. De uitspraak is bepaald op 19 September.

Eergisteren is te Amsterdam, in tegenwoordigheid van Z. H. den Erfgroothertog van Saxen-Weimer-Eisenach van stapel geloopen het brikschip *Catharina en Geertruida*, groot 140 lasten, voor rekening van de heeren A. Poort en Co. en te voeren door kapt. C. L. Knaudt.

---

* Bij besluit van 28 Aug. heeft Z. M. vernietigd twee bepalingen van de instructie voor den ontvanger der gemeente Aalten, door den raad dier gemeente vastgesteld, en wel 1o. die, waarbij de bezoldiging van dien ontvanger wordt vastgesteld, iets, dat volgens art. 107, in verband met

art. 104 der gemeentewet, door Gedeputeerde Staten onder 's Konings goedkeuring moest geschieden; en 2o. die, waarbij de borgtogt der ontvangers op *f* 4.000 wordt gesteld, hetgeen strijdt met art. 110 der gemeentewet, welke geen blijvenden regel, maar bij elke benoeming eene nieuwe regeling vordert.

En bij besluit van 24 Aug. heeft Z. M. vernietigd de verordeningen van het gebruik van de gemeenteweiden, door den gemeenteraad van Gendringen vastgesteld, en wel op grond, dat de raad hier niet van zijn regeringsregt kon gebruik maken, maar deze zaak even als alle andere onderwerpen van burgerlijk regt, bij overeenkomst met de geregtigden had behooren te regelen; dat buitendien de contributien daarvoor niet bij plaatselijke verordening, maar bij een door den Koning goedgekeurd raadsbesluit hadden behooren te worden vastgesteld.

Z. M. heeft aan den heer K. H. Engeringh, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend uit zijne betrekking van adjunct-commies bij de Algemeene Rekenkamer.

Volgens een berigt van Z. M. consul te Brussel, zijn aldaar gedurende het eerste halfjaar van 1854 aangekomen 457 Nederlandsche schepen, waarvan 337 geladen en 120 in ballast. Door deze langs de binnenwateren gekomen schepen werd aangevoerd 11,355 hectol. asch, 539.150 kilo. hooi, 2,315,660 dito granen, 10,287 stuks kazen, verder diverse artikelen. 693 Nederl. schepen vertrokken langs de binnenwateren uit Brussel naar Nederland, uitvoerende 36,468,600 kilo. steenkolen, 7,963,600 straatsteenen, 13,026,213 kilo. metselsteenen, marmer, 408.240 kilo. vensterglas, verder drooge artikelen. Voorts kwam te Brussel 1 Nederl. schip uit Bordeaux met wijn, vertrokken naar Hamburg met stroop, marmer, porcelein, enz.

De algemeene Synode der Nederlandsche Hervormde Kerk, uit vele adressen, haar toegezonden, vernomen hebbende, dat bij niet weinigen in de gemeente het misverstand bestaat, alsof de Synode voornemens zoude zijn, de ontworpene nieuwe bijbelvertaling in de plaats van de Statenvertaling aan de gemeente op te dringen, of deze nieuwe vertaling althans met gezag in de kerk in te voeren, moet allereerst hare verwondering te kennen geven over dit misverstand, dewijl zij nooit iets heeft gezegd of aangeduid, waaruit dergelijke meening billijkerwijze konde worden afgeleid, maar zelfs het tegendeel van dien in hare handelingen van het vorige jaar (bijlage B, bladz. 125) gedrukt staat. Daar luidt het rapport der Synodale commissie aldus:

Ten slotte wenschen wij aan uwe vergadering onze diep gevoelde overtuiging mede te deelen, dat de Synode der 19de eeuw, staande op eene andere plaats dan hare voorgangster in de 17de eeuw, bij het werk eener nieuwe bijbelvertaling uitsluitend geleid moet worden door het besef van haren pligt, om in de godsdienstige en kerkelijke behoeften der gemeente, zooveel het van hare roeping is, te helpen voorzien, en dat daarvan alle denkbeeld van regt of gezag, om eene bijbelvertaling aan de gemeenten, hetzij tot kerkelijk of tot huisselijk gebruik, voor te schrijven en op te leggen, verre verwijderd moet blijven.

Gelijk nu de Synode ten vorige jare verklaard heeft, met dit gevoelen der Synodale commissie volkomen overeen te stemmen, zoo doet de Hooge Kerkvergadering dit ook nu, en herhaalt zij als ten overvloede om misverstand en bekommering daaromtrent weg te nemen:

dat zij, door hare bemoeijing, met opzigt tot eene nieuwe bijbelvertaling, niets beoogt dan de gemeente, zonder 't geen naar gezag zweemt, van zoodanig eene bijbelvertaling te voorzien, als welke zij verwacht, dat zich door hare eigene voortreffelijkheid, voor huisselijk en kerkelijk gebruik, boven elke anderen, zal aanbevelen. (*Kerk. Ct.*)

De Synodale commissie zal in de eerste dagen der maand September eene zitting houden, ten einde te beslissen in zake der beroepingen van Dr. Meyboom te Amsterdam, en Dr. Zaalberg te 's Hage.

Zoo zal dus hoogstwaarschijnlijk aan de langdurige vacaturen nog vóór den winter een einde kunnen worden gemaakt. (*K. Ct.*)

Naar men verneemt, zullen er bij den Hoogen Raad in den aanvang van het jaar 1854—55 een viertal processen behandeld worden tegen de erfgenamen van wijlen Z. M. Koning Willem II van bedienden, die vermeenen, dat zij door de commissie van verevening ten aanzien van het hun toekomende zijn benadeeld. (*Arnh. Ct.*)

Aan een particulier schrijven uit 's Hage ontleenen wij het volgende:

»In verband met de benoeming van den schout-bij-nacht Bouricius, die men als zeker kan achten, vernemen wij, dat er eenigen tijd geleden sprake geweest is, dat de heer Enslie zijne portefeuille als minister van marine zou nederleggen en de heer Bouricius in zijne plaats met dat departement zou worden belast. De heer Enslie zou alsdan als kommandant der marine zich naar Nederlandsch Indië begeven ter vervanging van den heer van der Plaat. Een kabinet-schrijven, waarbij Z. M. zijne hooge tevredenheid over het beheer der marine-zaken aan den tegenwoordigen minister te kennen gaf en hem beval zich zelven als vice-admiraal voor te dragen, — waaraan hij gevolg gaf — moet den heer Enslie bewogen hebben zich met het departement, aan het hoofd waarvan hij staat, te blijven belasten, hoewel hij huiverig was zijne begrooting voor 1855 aan de Staten-Generaal voor te dragen.» (*Arnh. C.*)

Volgens den openbaar gemaakten staat der Nederlandsche bank op 31 Aug. jl., is er in omloop aan bankbilletten voor eene som van *f* 95,768,630; saldo's van rekeningen-courant *f* 10,843,085.59½; munt en muntmateriaal *f* 98,157,850.01½.

De *Tijd* bevat den tekst van den Encyclique, waarbij Z.H. de Paus een algemeen Jubilé heeft uitgeschreven, onder anderen tot herstel van den vrede en tot afwering van de epidemie, welke Europa teistert.

De heeren J. J. Borst c. s. te Delfzijl, hebben van wege het departement van Oorlog concessie ontvangen om aan de haven, in het zoogenaamde Kostverloren, eene scheepstimmerwerf op te rigten, waardoor in deze provincie grootere schepen zullen kunnen gebouwd worden.

In de afgeloopen week zijn te Enkhuizen de 4de en 5de haringbuis binnengekomen. De eerste stuurman Klaas de Groot, bragt 57 ton haring aan en 20 ton visch, en de laatste stuurman T. de Vos, 78 ton haring en 8 ton visch.

De gemeenteraad van Zwolle heeft besloten eene kazerne voor 600 man te doen bouwen, waarvoor voorloopig de Bagijnenweide is aangewezen. Nog heeft de Raad besloten het Zwarte Water te verbeteren, welk werk in het belang van handel en scheepvaart geheel door de gemeente Zwolle zal moeten worden ten uitvoer gebragt.

Hoorn, 1 September. Heden werd hier gevankelijk binnen gebragt een uit eenen naburigen staat ontvlugte gevangene, zoo als algemeen van hem het gerucht loopt. Naar het aanzien schijnt hij een bovenlander te zijn; hij werd door twee veldwachters aan zijn signalement ontdekt. Zonder schoenen aan de voeten, die hij al vlugtende in de steek liet, werd hij, zwaar gekneveld, hier opgebragt. Men verhaalt, dat hij reeds een geheelen tijd door de policie achtervolgd werd en bij die vervolgingen zelfs eenige wonden bekomen heeft, maar altijd wist te ontkomen, tot dat hij eindelijk hier weder in handen van de policie gevallen is.

Utrecht, 3 Sept. Eergister promoveerde tot doctor in de philosophie, de heer P. A. Bergsma, van Gend, na verdediging van zijne Hollandsche *Dissertatio historico-physica inaug.* de *«Phosphorescentia per irradiationem»* (over de Phosphorescentie door bestraling).

Almelo, 2 Sept. Men verneemt, dat de gemeenteraad dezer stad in zijne laatstgehoudene vergadering, besloten heeft een ontkennend antwoord te geven op de vraag van wege het Ministerie van Binnenlandsche Zaken gedaan aan de verschillende gemeenteraden: «of het ook raadzaam zoude zijn, den termijn, bij art. 41 der kieswet vastgesteld voor het inleveren der stembriefjes, te verkorten.»

Nieuwe Diep, 2 Sept. Bij L. Waale, winkelier te Huisduinen is te zien een stam groote boonen, welke op zijn land achter den molen, is gewassen, in verscheidene takken verdeeld, het aanzienlijk getal van 93 scheden draagt. Wanneer men aanneemt, dat elke schede 3 boonen bevat, dan zijn er 279 van een enkelen boon voortgekomen. Een verschijnsel van zeldzame vruchtbaarheid in een zandigen grond. (W. *v. d. H.*)

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag den 3 Sept. 1854.

Otto Baron van Wassenaar Catwijck, 30 j., met Jacqueline Adrienne Henriette Hoffman, 26 j. — Isaac Hermanus de Jong, 25 j., met Elisabeth Johanna Monquil, 23 j. — Marinus Lutherus van Limborgh, 21 j., met Elisabeth van der Linden, 32 j. — Johannes van der Gugten, 25 j., met Jacomina Dupree, 22 j. — Antonius Ekering, 30 j., met Cornelia Isbrucher, 29 j. — Nicolaas Johannes van der Waard, 22 j., met Cornelia Francina Josina Petronella Roozenburg, 21 j. — Mozes Henriques Pimentel, 26 j., met Rebecca Lobatto, 28 j. — Jan Hendrik Bouwens, genaamd de Kokelaer Bouwens, 64 j., wedr. van Catharina Strik van Wijk, met Petronella Cornelia Pendrika Linnemann, 30 j. — Johannes Pieter Croes, 37 j., met Anna Geertruida van Angelbeek, 39 j.

Per Telegraaf.

Londen, Maandag 4 September (2 ure). Consols op t. $95\frac{5}{8}$, $\frac{1}{4}$; Mexico N. 3 pct. $24\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. $73\frac{1}{2}$; Sardinie 5 pct. 88; Spanje binnenl. 3 pct. $38\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$; dito 1 pct. $18\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Certific. $5\frac{1}{2}$, 6; dito Passiven $3\frac{3}{4}$, 4; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 89; dito 5 pct. 98; Holl. $2\frac{1}{2}$ pct. 62; dito 4 pct. 94; Turksche leening $5\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$.

— Engelsche tarwe 5, buitenl. 2 sh. lager dan de vorige week.

Parijs, Maandag 4 September. Fr. 3 pct. 73.75; Sp. binn. 3 pct. $32\frac{5}{8}$; dito 1 pct. $18\frac{1}{4}$.

Liverpool, Maandag 4 September. Heden zijn ter markt 8000 balen katoen omgezet.

Advertentien.

Te huur

tegen 1 Mei 1855 voor

uiterst billijken prijs van ***f* 400** per jaar, een zomer en winterverblijf geschikt Buiten, gelegen een der hoofdwegen, op $\frac{1}{4}$ uur afstand van Nij... Het huis bevat acht zoo boven- als benedenkam... stalling. De tuin, mitsgaders de boomgaard, ... bij goede bewerking voldoende vruchten voor een gezin opleveren.

Voor nadere informatie vervoege men zich ... frankeerde brieven onder de letter C. bij de Bo... delaars GEBr. VAN LANGENHUISEN, te ... venhage. (575)

DE ZALF EN PILLEN VAN HOLLOWAY *zijn ... geneesmiddel voor zeere of open beenen.* De hee... te St. Stephens bij Saltash in Cornwall, had se... ruimen tijd een open been, met drie of vier gr... den, die zware pijnen veroorzaakten en waardoor ... zondheid ondermijnd werd. Hij beproefde alle soo... middelen, die hem door deskundigen en anderen aangeraden maar verkreeg geen de minste baat. ... begon hij gebruik te maken van de Zalf en P... Holloway, en door deze onvergelijkelijke genees... middelen herstelde hij binnen zeer korten tijd... Mekay, chimist te Devonport in de Catharina ... 40 woonachtig, kan de waarheid van het boven aa... betuigen.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als... Doosjes Pillen à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 6.7... *f* 20.50. Potjes Zalf à *f* 0.80, *f* 1.85, *f* 3.00, *f* 13.85, *f* 20.95.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen ... VAN RENESSE, te 's Hage; bij B. ADAMA, te A... bij de Wed. A. P. MILIUS, te Utrecht en bij J. ... MAN, Hoofd-depôthouder te 's Bosch, alsmede te ... Strand 244, HOLLOWAY'S Etablissement.

Prijs-Courant der Effecte...

AMSTERDAM, 4 September 1854.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$60\frac{9}{16}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{9}{16}$		Pct.
Dito Certificat.	3	$72\frac{1}{4}$ 72	*Hope* 1798/1816	5
Dito dito .	4	$90\frac{5}{8}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{11}{16}$	Dito 1828/1829	5
O. I. Leening.	4		Cert. 1831/1838	5
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$
Hand.-Maats. .	$4\frac{1}{2}$		Dito *Hope* . . .	4
Belgie.			Dito *Stieglitz*. .	4
Certificaten. . .	$2\frac{1}{2}$		Dito dito 5e Ser.	4
Dº *Rothschild*.	$2\frac{1}{2}$	$49\frac{1}{8}$	Inschr. Assig. .	6
Frankrijk.			Certific. dito. . .	6
Obligatien. . .	3			
Spanje.			**Polen.**	
Nieuwe	1	$18\frac{3}{8}$ $\frac{1}{2}$	Obligatien . . .	4
Dito Buitenl. .	3			
Dº Binnenl. c/m.	3	$32\frac{9}{16}$ $\frac{3}{4}$ $\frac{9}{16}$	**Oostenrijk.**	
Bew. Sp. Com.		$5\frac{9}{16}$ $\frac{7}{8}$	Metalliek . . .	5
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5
Portugal.			Dito letter B . .	5
Londen nieuwe.	5	$37\frac{1}{16}$	Dito 1847 . . .	$2\frac{1}{2}$
Dito uitgest. .	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$

Braz. bij Roths. p. s. 500. 5 pct. $97\frac{1}{4}$; dito 1843. 5 pct. 97; Mexic.; te Lond. 3 pct. 24; dito ... Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $70\frac{1}{2}$, $71\frac{1}{4}$, $70\frac{1}{2}$.

In de hoofdsoorten van Binnenl. en Buitenl. Effecten ... markt zeer gedrukt door het effectueeren van aanzien... kooporders, op de lagere buitenl. noteeringen en alle... ren Certif., Spaansche coupons hiervan uitgezonderd, blijf... met talllooze koopers ruim $\frac{1}{8}$ hooger.

WEENEN, Zaturdag 2 September. N. Met... N. Leen. 95; Lomb. 94; Bankactien 1275; ... Wissel Londen 11.14; dito op Parijs $135\frac{1}{4}$.

De inschrijvingen gingen de 450 millioen ...

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's G...